

РОЗДІЛ III. ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІРИ РОЗВИТКУ

УДК 378+7:793.31

Н. О. Батюк

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

Н. Ю. Лісовська

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

ПЕДАГОГІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ ІЗ ОБРАЗНО-СИМВОЛІЧНОЮ СИСТЕМОЮ УЯВЛЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

У статті обґрунтовується педагогічна доцільність впровадження у зміст професійної підготовки студентів-хореографів інтегративного курсу, який розкриває особливості образно-символічної системи уявлень українського народу. Здійснено огляд навчальних курсів, спрямованих на розкриття духовно-світоглядної, культурно-мистецької, звичаєвої та традиційної спадщини українців. Акцентовується увага на ознайомленні студентів-хореографів із образно-символічними уявленнями українського народу як важливого чинника у процесі створення народно-сценічної танцювальної композиції.

Ключові слова: підготовка хореографів, український фольклор, образно-символічна система уявлень, народний танець.

Постановка проблеми. Реалізація завдань «Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті», «Концепції національної системи виховання», стимулює педагогів вищих педагогічних закладів здійснювати пошук нових підходів до підготовки майбутніх фахівців, спроможних в умовах сучасного інформаційного суспільства зацікавити вихованців кращими зразками національних традицій і пробудити інтерес до української культури.

Одним із прерогативних напрямів підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін, зокрема хореографії, є ознайомлення та використання в подальшій практичній діяльності культурно-мистецького досвіду українського народу.

Соціальні та художні функції хореографічного мистецтва спрямовують керівника хореографічного колективу на здійснення великого

спектру виховних завдань, зокрема впливу на формування світогляду, духовної культури, національної свідомості своїх вихованців.

Ознайомлення студентів-хореографів із народною творчістю та звичаєвою культурою українського народу відбувається на різних гуманітарних та мистецьких дисциплінах. Однак дані знання, по-перше, розпорошені, тому не передають цілісної картини культурної спадщини українців, по-друге, не розкривають особливостей образно-символічних уявлень народу.

Для усвідомлення та осягнення студентом-хореографом художнього образу певного народного танцю важливо знати не лише зовнішні прояви національної культури (елементи народного костюму, етнічні особливості колористики, ритми, малюнок танцю тощо). Для якісного і професійного здійснення художньої обробки народних танців велике значення має осягнення майбутнім хореографом принципів духовних засад, закладених у предковичній символіці та семантиці національної культури.

Варто зазначити, що хореографічне мистецтво має свої неповторні кластери осягнення світу, засновані на конкретній відповідності життєвого й художнього матеріалу, що проявляє розвиток духовно-творчого та національного буття. Підготовка майбутніх хореографів має свої особливості зумовлені тим, що готуються не просто фахівці, які вміють навчити танцювати і знають як це робити, а педагоги, які спроможні впливати на культурні цінності вихованців засобами хореографічного мистецтва.

Як відомо, у давні часи народний танець мав релігійно-магічне значення й був безпосередньо пов'язаний із уявленнями народу про світ. Не осягнувши світогляду уявлень народу, які закарбовані у звичаєвій культурі, традиціях, обрядах та народній творчості, майбутній хореограф не зможе повноцінно передати самотність і неповторність духовної культури народу.

Саме тому процес ознайомлення студентів-хореографів із образно-символічною системою уявлень українського народу є педагогічно доцільним і спонукає до пошуку дієвих інноваційних методик та відповідного етнопедагогічного супроводу підготовки національних кадрів.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема використання українського фольклору в процесі підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін висвітлена в дисертаційних роботах Р. І. Дзвінки «Естетичне виховання студентів педвузу засобами українського музичного фольклору», Г. В. Яківчук «Виховання творчої особистості майбутнього вчителя музики в процесі вивчення українського музичного фольклору».

Серед досліджень, які так чи інакше висвітлювали проблему залучення майбутніх хореографів до народних культурних надбань і традицій, можна виділити декілька напрямів. Так, наприклад, до фольклорно-етнографічного напрямку можна віднести роботи В. Авраменко, А. Богород, К. Василенко, В. Верховинець, Р. Гарасимчук, А. Гуменюк, З. Сизоненко, у яких подається опис, класифікація й характеристика українських народних танців, їх тематичне й жанрове розмаїття. Варто відмітити, що укладачі фольклорно-етнографічного матеріалу з танцювальної культури України відчували

цілісність (неподільність) фольклорного матеріалу, тому поєднували опис народних танців із записами народнопісенної творчості, музики, описом та малюнками народних костюмів різних регіонів України, записами обрядів та народних ігор.

У мистецько-педагогічному напрямі досліджень проблема формування етнокультурних компетенцій майбутніх учителів хореографії актуалізована В. Косиченко, Ю. Петрова, П. Фриз, Г. Ніколаї. Використання фольклорного матеріалу в постановці сучасних хореографічних номерів – Л. Андрощук, О. Бикова, К. Островська, О. Таранцева.

Світоглядно-виховний напрям досліджень характеризується висвітленням впливу хореографічного мистецтва на національно-патріотичне виховання молоді К. Геворгян, В. Годовський, Є. Зайцев, С. Зубатов, Б. Колногузенко, Б. Стасько, Ю. Ушакова, А. Шевчук, Н. Чашечнікова.

Особливо цінними для нашого дослідження є роботи З. Батюк, В. Косиченко, О. Ребрової, О. Ткаченко, які досліджують педагогічний потенціал українського фольклору як інструментарію, здатного впливати на художньо-світоглядну систему цінностей та розвиток національної самосвідомості майбутніх учителів музичного і хореографічного мистецтва.

Проведений аналіз досліджень показав, що існує достатньо наукових праць, які висвітлюють окремі аспекти використання в процесі підготовки майбутніх учителів хореографії етнокультурної спадщини українського народу. Однак, у мистецькій освіті, зокрема хореографічній, і досі недостатньо розроблена педагогічна технологія ознайомлення студентів із фольклорним матеріалом як цілісного художньо-інформаційного явища, що віддзеркалює філософію образно-символічних уявлень українського народу.

Таким чином, ознайомлення майбутніх учителів хореографії з образно-символічною системою уявлень українського народу постає як педагогічна проблема, що зумовлює необхідність її дослідження.

Мета статті – обґрунтувати педагогічну доцільність впровадження у зміст професійної підготовки студентів-хореографів фольклорного матеріалу, який розкриває особливості образно-символічної системи уявлень українського народу.

Виклад основного матеріалу. Актуальність педагогічних пошуків уведення в систему підготовки майбутніх хореографів матеріалу, який ознайомлює з особливостями світоглядних уявлень українського народу, зумовлена сучасними дослідженнями як з мистецької педагогіки, теорії та практики музичного і хореографічного мистецтва, так і з фольклористики. Розглянемо деякі з них.

Так, К. Ю. Василенко, розглядаючи в дисертаційному дослідженні українську хореографічну лексику в її історико-еволюційному, образно-тематичному, структурно-функціональному еданні, звертає увагу на те, що: «...вивчення майбутнім хореографом лексики українського танцю не може зводитися до фіксації та порівняльного аналізу формальних ознак лексики залежно від регіональних особливостей, культурно-історичних та

соціально-економічних умов життя народу, а вимагає ґрунтовнішого вивчення ідейно-естетичного змісту хореографічних образів народного танцю» [2]. На наш погляд, саме вивчення ідейно-естетичного змісту хореографічних образів українського народного танцю безпосередньо пов'язане зі знанням народної філософії життя. Народні уявлення про нескінченність світу, безперервність і вічність життя та його постійне оновлення, циклічність сонячної енергії, сонце – як джерело життя, земля – як годувальниця всього живого, взаємозв'язок людини (мікрокосмосу) і природи (макрокосмосу) лежить в основі традицій, звичаїв, народної педагогіки, пісенно-музичної та хореографічної творчості.

Особливо важливо акцентувати увагу на розумінні такого явища, як фольклор. Як відомо, предметне поле фольклору то розширювалося, то звужувалося. Спершу ним позначали всі явища матеріальної та духовної культури народу, пізніше – тільки народну словесність, народну поезію, усну народну творчість [7]. Сучасна наука застосовує поняття «фольклор» у широкому значенні (комплекс словесних, словесно-музичних, музично-хореографічних, ігрових і драматичних різновидів народної творчості, традицій, звичаїв, обрядів, поглядів) і у вузькому (мистецтво слова, у просторі якого реалізовується філологічна зацікавленість дослідників) [7]. Саме таке розуміння фольклору ми й беремо за основу, досліджуючи педагогічну доцільність ознайомлення майбутніх хореографів із образно-символічною системою уявлень українського народу.

Цікавим для аргументації важливості вибраної нами теми є дисертаційне дослідження К. Р. Кіндер, присвячене комплексному аналітичному дослідженню танцювальної символіки українського народного танцю в широкому історичному контексті. У даній дисертації представлена інтерпретація орнаментальних мотивів ужиткового мистецтва як графічного «запису» символічних структур танцю, здійснена класифікація танцювальної символіки за образно-семантичними ознаками. Акцентується увага на тому, що пластична мова української народної танцювальної культури являє собою синтез таких елементів, як рух, малюнок, художній образ, що виступають символічною формою вираження смисложиттєвих домінант людського буття [5]. Ці смисложиттєві домінанти відображені у фольклорній творчості народу й без їх розуміння неможливо в повній мірі осягнути закладені в них художні образи. У фольклорі за допомогою художніх образів народ передавав свою мудрість, плекану віками, набуту скарбницю спостережень і життєвого досвіду.

Як відомо, термін «фольклор» походить від англійського folk – рід, народ, lore – знання, що разом означають «народна мудрість» [7]. Саме завдяки фольклору (у «широкому» розумінні даного явища), вибудувалася своєрідна модель передачі інформації через символічну образність, притаманну різним видам мистецтва. Якщо людина вміє «читати» ці образи й символи, то вона сприймає інформацію. Іноді це відбувається на рівні інтуїції. Подібне пояснення подає в своєму підручнику «Український фольклор» І. Є. Руснак. Автор зазначає, що фольклор, як специфічна

етнонаціональна ознака та дивовижна духовно-естетична система склалася завдяки тому, що людина, пізнаючи світ, утілювала символіку своїх вражень та досвіду в ритмічних рухах, словесних формулах, магічних дійствах. Зі збагаченням знань, із розвитком індивідуальних можливостей її емоції, відчуття, думки виражались у ритмічному слові, пісні, танці, інсценізаціях [7]. Ця образно-символічна система уявлень українського народу збереглася у фольклорі, і це не дивно, оскільки саме символ є тим механізмом колективної пам'яті, здолати який майже не можливо.

Варто відмітити, що довгий час автори фольклорно-етнографічних досліджень минулих десятиріч не звертали достатньо уваги на метафоричність, символічність художньо-поетичних образів, на міфологічний характер творів фольклору, знову ж таки, на глибоку символічність ритуально-обрядових дійств. Це було пов'язано, з одного боку, з переважаючим матеріалістичним світоглядом суспільства в цілому, а, з другого боку, з пануючою думкою про примітивізм уявлень народу. Саме тому більшість збирачів фольклорного матеріалу в основному виділяли жанрову класифікацію й характеристику, регіональні особливості усної народної творчості, народних танців, пісень, народних костюмів тощо.

Одним із перших, хто започаткував низку історико-порівняльних досліджень 60-х рр., присвячених обрядам, віруванням, релігійно-поетичному світосприйняттю давніх слов'ян був О. Потебня. Фольклорно-етнографічні дані в своїх роботах О. Потебня використовував як основу для міфологічних реконструкцій та пояснення символіки усної народної творчості. Це такі роботи, як: «О некоторых символах в славянской народной поэзии» (1860 р.); «Объяснения малорусских и сродных народных песен» в 2-х томах (Варшава); «О мифологическом значении некоторых обрядов и поверий» (1865); «О доле и сродных с нею существах» (1867 р.); «Слово и миф» (1989); «Символ и миф в народной культуре» (М., 2000) та ін.

У другій половині ХХ століття почало з'являтися все більше робіт і в царині філософії, культурології, психології та мистецтвознавства, спрямованих на відносно ширше розуміння ідей, закладених у фольклорі. Так, наприклад, система символічного зображення світу у фольклорі досліджувалася в працях С. Азбелова «Фольклор в системе общественного сознания» (1975); Н. Велецької «Языческая символика славянских архаических ритуалов» (1978); В. Гошовського «У истоков народной музыки славян» (1971); Ф. Колесси «Фольклористичні праці» (К., 1970); М. Поповича «Мировоззрение древних славян» (К., 1985); А. Спіркіна «Происхождение сознания» (М., 1960) та ін.

Сучасне сприйняття світу дещо відрізняється від минулого матеріалістичного, сформованого в період радянської, соціалістичної, тоталітарної епохи. Це зумовлено новими відкриттями в області фізики, біофізики, генетики, психології, які дещо змінили сприйняття світу сучасною людиною. Дослідження фольклору поступово також змінювало

свою спрямованість і методологію пізнання. Все очевидніше постають факти, що вказують не просто на поодинокі випадки глибоких розумінь нашими предками світобудови та гармонійної єдності всього живого в світі, а й на існування ще в далекому минулому цілої системи народознавчого буття і мислення. Це засвідчує в публікаціях М. Ткач, відомий письменник, етнолог, дослідник літературних пам'яток княжої доби України. Автор акцентує увагу на тому, що закони природи незмінні й справедливі в усі часи, цим законам підпорядковані всі події і явища буття. Це чітко усвідомлювали творці міфів, казок, звичаїв та обрядів. Тому наскрізною ідеєю фольклору є налагодження добрих стосунків із усім живим світом та безкомпромісна боротьба зі спалахами дисгармонії, уособлена в образах злих і темних сил.

Цікавими, з точки зору нових досліджень фольклору є роботи:

- Л. Саннікової «Свята Мова Творця у Звичаї Народу: Еніофеноменологія староукраїнської культури». Авторка досліджує методологічні основи формування й розвитку нової галузі культурології – еніофеноменологічну культурологію, у роботі докладно вивчені структури уявлення образно-символічних понять. Особливе місце відводить стратегіям репрезентації та інтерпретації культурних образів у контексті сучасних наукових концепцій;
- В. Буряка «Фольклорне, художнє та публіцистичне мислення у контексті інтелектуально-образної еволюції (Форми і методи вираження інформації у творчій свідомості етносу)»;
- Н. Пастух «Тваринна образно-символічна система українського фольклору»;
- С. Танадайчук «Рослини-символи в українському фольклорі»;
- О. Івановської «Суб'єктно-образна система фольклору»;
- О. Таланчук «Українська народна космогонія. Специфіка міфопоетичного мислення»;
- Г. Литвиненко «Календарно-обрядові пісні: архетипно-образна система фольклорної свідомості»;
- Катаока Хіросі «Художня модифікація культу предків в українському та японському фольклорі» та ін.

Захоплюючі розвідки про символізм та філософську глибину українського фольклору, що містить закодовані знання про архетипи світотвору, про нелегкий шлях людського пізнання, описані у працях М. Чумарної.

Ми представили лише деякі з сучасних досліджень, які, розглядаючи чи то календарно-обрядові пісні, чи казки та міфи, чи рослинну, тваринну символіку, народну космогонію, фольклорне мислення, тим самим розкривають образно-символічну систему уявлень українського народу.

Як бачимо, сфера наукового пізнання фольклору на сьогоднішній день базується на дещо ширших світоглядницьких параметрах, ніж ті, на які

орієнтувалася наука XIX та середини XX ст. Зокрема: вплив наукових відкриттів (в області фізики) на розширення системи сучасних філософських поглядів; думки відомих учених про доцільність різних підходів до процесу пізнання світу, про взаємодоповнюваність наукової та натуралістичної картини світу, про стародавню систему знань, яка стала сьогодні сучасною [1].

У сучасній системі освіти залишився старий підхід до вивчення фольклорного матеріалу, його й далі сприймають як архаїчний витвір мистецтва, який прийнято аналізувати, розповідати про його особливості тощо. Як правило, викладається лише зовнішня «оболонка» фольклору без урахування символіки образів.

Окрім цього, збереглося стійке бачення, що певний вид народної творчості має вивчати фахівець певної галузі, тобто усну народну творчість, в основному, вивчають майбутні вчителі української мови та літератури, музичний фольклор – майбутні вчителі музичного мистецтва, народні танці – майбутні хореографи і т.д. Це призводить до роздроблення українського фольклору, до однобокості його сприйняття та розуміння. При такому вивченні матеріалу неможливо досягнути глибини народної філософії життя, народної мудрості, яка спирається на систему уявлень та цінностей, що формувалися протягом тисячоліть.

Отже, ми спостерігаємо невідповідність між досягнутим рівнем наукового пізнання українського фольклору (на основі ширших світоглядницьких параметрів) і сталими формами та змістом його викладання майбутнім педагогам, зокрема мистецько-хореографічного напрямку.

Складність ознайомлення студентів-хореографів із образно-символічною системою уявлень українського народу в процесі опанування теоретичними та практико-орієнтованими дисциплінами зумовлена низкою суперечностей:

- між визнанням важливості цілісного осягнення майбутнім хореографом духовно-світоглядної, культурно-мистецької, історичної та звичаєвої спадщини українців і реальним станом викладання дисциплін;

- між формальним визнанням значення фольклорного матеріалу як важливого аспекту при створенні народно-сценічної танцювальної композиції і фактичною недооцінкою його в навчально-виховному процесі;

- між принциповим розумінням фольклору як синкретичного цілісного явища культури і традиційною методологією його викладання окремими елементами (пісенний фольклор, музичний фольклор, танцювальний фольклор, усна народна творчість, народний костюм тощо) у залежності від спеціалізації майбутнього вчителя;

- між усвідомленням інтегративної властивості образно-символічної системи уявлень українського народу й викладанням курсів фольклору.

- між усвідомленням прямого зв'язку образно-символічної системи уявлень українського народу з ідейно-естетичним змістом народного танцю і наявністю відповідного інтегрованого курсу для майбутніх хореографів.

Образно-символічна система уявлень українського народу розглядається нами як інтегративна ланка, що поєднує різні види та жанри українського фольклору. Саме тому варто переглянути можливості навчально-виховного процесу підготовки майбутніх хореографів, у змістовій структурі якого можливо ознайомлювати студентів із самотньою системою уявлень українського народу.

Серед навчальних курсів, спрямованих на розкриття духовно-світоглядної, культурно-мистецької, звичаєвої та традиційної спадщини українців можна виділити такі: «Історія України», «Історія української культури», «Народний костюм та сценічне оформлення танців», «Теорія і методика народно-сценічного танцю», «Теорія і методика українського народного танцю». Огляд мети та завдань вищезазначених навчальних курсів показав, що кожен із них присвячений опануванню своєї галузі знань. Однак, на нашу думку, у змісті даних курсів викладач може збагачувати світосприйняття студентів, розкриваючи образно-символічну систему уявлень українського народу, використовуючи її як інтегративну, зв'язуючу ланку в більш повному розкритті свого матеріалу. Це можливо лише за умови обізнаності самого викладача в світоглядній системі координат української культури. На жаль, оскільки поки що немає єдиної методології впровадження даного матеріалу в зміст українознавчих курсів для майбутніх хореографів, наявності відповідних збірок, методичних посібників, які може використовувати викладач, дане завдання залишається відкритим.

Педагогічно доцільним є впровадження в навчальний процес окремих елективних курсів, наприклад: «Інноваційні аспекти використання українського фольклору в роботі з хореографічним колективом» або «Символічна образність української культурної спадщини». Це може бути дуже цікавий курс, пов'язаний із розкриттям символіки народних танців календарно-обрядового циклу; з новим розумінням змісту народних пісень, які з точки зору логічного мислення є незрозумілими, а з розкриттям символіки образів пісня набуває зовсім іншого сенсу. Зовсім інакше людина сприймає вишивку, якщо орієнтується в її символіці; символи на одязі все розповідали про її власника. Можна багато цікавого дізнатися під час вивчення даного курсу як для себе, так і для професійної компетентності.

Висновки. Огляд навчальних курсів, спрямованих на розкриття духовно-світоглядної, культурно-мистецької, звичаєвої та традиційної спадщини українців, дозволив зробити висновок про доцільність впровадження у зміст професійної підготовки студентів-хореографів інтегративного курсу, що розкриває особливості образно-символічної системи уявлень українського народу. Розробка та впровадження відповідних факультативних спецкурсів у навчальний процес реалізується у позитивному ставленні студентів-хореографів до національної культури, її глибшому осягненні та інтерпретації і, у майбутньому, втіленні сприйнятих художніх образів у самотійній творчій діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батюк Н. О. Формування художньо-образного мислення молодших школярів на уроках музики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Батюк Наталія Орестівна. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 270 с.
2. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознав. : спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / К. Ю. Василенко. – Київ : КНУКіМ, 1998. – 52 с.
3. Дмитренко М. К. Українська фольклористика : історія, теорія, практика : монографія / М. К. Дмитренко. – К. : ред. часопису «Народознавство», 2001. – 576 с.
4. Кіндер К. Р. Семантика пластичних символів народної танцювальної культури українців : дис. ... кандидата мистецтвознавства : спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Кіндер Каріна Рудольфівна. – Київ : КНУКіМ, 2007. – 179 с.
5. Косиченко В. А. Сутність наукових концепцій підготовки майбутніх учителів хореографії до виховання молоді на засадах етнокультурних традицій [Електронний ресурс] / В. А. Косиченко. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpkhnpu_zntndr_2013_40_14.pdf
6. Нечитайло В. С. Хореографічна культура як показник світоглядних інновацій [Електронний ресурс] / В. С. Нечитайло. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vdakk/2012_1/41.pdf
7. Руснак І. Є. Український фольклор : [навч. посіб.] / І. Є. Руснак. – К. : «Академія», 2-ге видання, 2012. – 304 с.
8. Потебня О. О. Біобібліогр. покажчик / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Центр. наук. б-ка. Філол. фак. ; [уклад. В. Ю. Франчук та ін. ; Наук. ред. Ф. Х. Широкоград]. – Х., 2005. – 162 с.
9. Філоненко С. О. Усна народна творчість : [навч. посіб.] / С. О. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 416 с.

РЕЗІЮМЕ

Батюк Н. О., Лісовська Н. Ю. Педагогическая целесообразность ознакомления студентов-хореографов с образно-символической системой представлений украинского народа.

В статье обосновывается педагогическая целесообразность внедрения в содержание профессиональной подготовки студентов-хореографов интегративного курса, раскрывающего особенности образно-символической системы представлений украинского народа. Проведен соответствующий анализ научно-педагогической литературы, в результате которого выделены три направления исследований: фольклорно-этнографическое, художественно-педагогическое и мировоззренчески-воспитательное. Обзор читаемых учебных курсов, направленных на ознакомление студентов-хореографов с духовно-мировоззренческим, культурно-художественным и традиционным наследием украинского народа показал, что изучение предполагаемого материала не охватывает

целостной картины. Определена сложность процесса ознакомления студентов-хореографов с образно-символической системой представлений украинского народа, характеризующаяся рядом противоречий. Выявлено несоответствие между достигнутым уровнем научного познания украинского фольклора (на основе широких мировоззренческих параметров) и устоявшимися формами и содержанием его преподавания. Обоснована педагогическая целесообразность ознакомления студентов-хореографов с образно-символическими представлениями украинского народа как важного фактора для грамотного и профессионального осуществления художественной обработки народных танцев. Осуществлен обзор факультативных курсов для будущих хореографов, где образно-символическая система представлений украинского народа будет выполнять интегрирующую функцию, выступая связующим звеном, объединяющим различные виды и жанры украинского фольклора.

Ключевые слова: подготовка хореографов, украинский фольклор, образно-символическая система представлений, народный танец.

SUMMARY

Batiuk N. O., Lisovs'ka N. Yu. Pedagogical feasibility of students-choreographers acquaintance with figurative and symbolic system of ideas of Ukrainian people.

The article explains the pedagogical feasibility of the implementation in the content of professional training of students-choreographers of the integrated course, revealing the peculiarities of the figurative and symbolic system of ideas of Ukrainian people. The appropriate analysis of the scientific and pedagogical literature is conducted, as a result of the analysis three areas of research were identified: folklore-ethnographic, artistic-pedagogical and ideological-educational. The review of training courses aimed at familiarizing students-choreographers with the spiritual-ideological, cultural-artistic and traditional heritage of the Ukrainian people showed that learning of the intended material does not cover the whole picture.

The complexity of the acquaintance process of students-choreographers with figurative and symbolic system of ideas of the Ukrainian people, characterized by some contradictions, is determined. A discrepancy between the achieved levels of scientific knowledge of Ukrainian folklore (on the basis of broad ideological parameters) and the established forms and contents of its teaching are revealed. The pedagogical feasibility of students-choreographers with figurative and symbolic ideas of the Ukrainian people as an important factor for competent and professional implementation of the art of folk dancing is grounded. The optional courses for the future choreographers, where the figurative and symbolic system of ideas of the Ukrainian people will perform an integrating function, acting as a link uniting different types and genres of Ukrainian folklore, are reviewed.

Key words: training of choreographers, Ukrainian folklore, figurative and symbolic system of ideas, folk dance.